

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 21.01.2013

Číslo DUMu: VY_32_INOVACE_20_CJL_I

Ročník: I.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Literatura

Tematický okruh: Nejstarší literatury světa

Téma: Antická literatura

Metodický list/anotace:

Seznámení s nejvýznamnějšími představiteli antické literatury, jejich tvorbou. Možné využít v ostatních ročnících jako opakování, ve 4. ročníku jako opakování k maturitní zkoušce.

Antická literatura

Literatura vznikající na území starověkého Řecka a Říma

Obr. I

Zopakujte si z učiva dějepisu, kdy mluvíme o antickém období a kde se tyto dvě největší říše rozkládaly?

Vysvětlete také pojmy epika, lyrika, epos, drama, tragédie, komedie, bajka, óda, hymnus, elegie!

Řešení:

- Epika: dějovost
- Lyrika: nemá děj, milostná, přírodní apod.
- Epos: popisuje historické události, hrdinské činy apod.
- Drama: divadelní hra, určena k předvádění na jevišti
- Tragédie: končí tragicky, smrt hlavních hrdinů, postavy urozené
- Komédie: zesměšňuje, veselý děj, postavy z lidu
- Bajka: zvířata, věci a rostliny jednají jako lidé, plyne z ní poučení
- Óda: oslavná píseň nebo báseň
- Hymnus: oslavná báseň
- Elegie: žalozpěv

Řecká literatura

Řekové = tvůrci první evropské literatury

Ilias a Odyssea – epos – údajný autor **Homér**

Ilias obsahuje 15 000 a Odyssea asi 12 000 veršů
(vznik v Ionii v 8. stol. př. n. l.)

Ilias – líčí 51 dnů z 10. roku boje Trojské války

Odyssea – líčí 41 dní Odysseova desetiletého bloudění a jeho návrat na Ithaku

Co víte o Trojské válce?

Znáte filmové zpracování – film Trója?

SAPFO

řecká lyrická básnířka

Na ostrově **Lesbos** vedla dívčí kroužek,
jehož posláním bylo uctívání Múz a Afrodity
hudbou a poezií

Skládala **ódy, hymny a elegie**

Básně uspořádány do 9 knih podle metrické
stavby; zachovaly se většinou jen zlomky

Obr. 2

Sapfó

ANAKREON

představitel řecké lyriky

Básně sloužily k pobavení dvorské společnosti

Rozmarné písně o lásce, mládí, víně a radostech života; i sebeironie starce nad milostnými neúspěchy a ostřejší tón, zesměšňující povýšence

Jeho verše později hojně napodobovány (tzv. anakreontská poezie)

vliv na Puškina a Goetha

PINDAROS

největší představitel řecké sborové lyriky

Jeho poezie zaměřena k **oslavě** urozených **lidí a bohů, Athén, vítěze** gymnastických her v Olympii; má **vznešený i vážný obsah**, působí mohutným dojmem ódy

Z tvorby se zachovala asi čtvrtina (45 básní)
Psal na objednávku pro aristokraty a tyrany

EZOP

Aisopos – patří k nejstarším autorům zvířecích bajek

Zvířata, rostliny i věci jednají jako lidé a jsou jim přisouzeny určité **lidské vlastnosti** (krutý lev, pilná včela, lstivá liška)

Obr. 3

Záměrem bajky je didaktické poučení, jak se mají lidé chovat

Původní Ezopovy bajky se během dalších staletí rozmnožovaly a byly **velmi oblíbené** – mnoho autorů se jimi **inspirovalo**: La Fontaine, Krylov apod.

Obr. 4

Ezop

Tragédie

Aischilos

(zavedl druhého herce) – člověk porušující určité zákona a normy neunikne trestu;

Peršané

Sofokles

(zavedl třetího herce) – věnuje pozornost psychologickému prokreslení postav; **Král**

Oidipus, Elektra

Euripides – líčí lidi takové, jací jsou; **Médeia**;
končí jím období slávy a poté se dostává
tragédie k úpadku

Komedie

(kómos a diá = zpěv veselého průvodu)
původně hry k oslavě boha Dionýsa

Aristofanes – zobrazoval a kritizoval
současné politické a kulturní poměry;
skvělý humorista

Jeho hry jsou např.: **Jezdci, Vosy, Mír, Žáby**

Citace, zdroje a literatura

- Obr. 2: MARIE-LAN NGUYEN. *Soubor:Sappho Ramey Louvre RF157.jpg - Wikipedie*. [online]. [cit. 26.8.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Sappho_Ramey_Louvre_RF157.jpg
- Obr. 4: NEZNÁMÝ. *Soubor:Diego Velasquez, Aesop.jpg - Wikipedie*. [online]. [cit. 26.8.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Diego_Velasquez,_Aesop.jpg
- Obr. 1: Zdroje klipartů: MS Office, Verze : 14.0.6123.5001
- Obr. 3: Zdroje klipartů: MS Office, Verze : 14.0.6123.5001
- MGR. HÁNOVÁ, Eva a kol. *Odmaturuj z literatury I*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2004, ISBN 80-7358016-0.